

**Správa o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných
záväzkov Slovenskej republiky v oblasti politiky zmeny klímy za
rok 2012**

OBSAH

1.	ÚVOD	4
2.	AKTUÁLNY VÝVOJ MEDZINÁRODNÝCH ROKOVANÍ V OBLASTI POLITIKY ZMENY KLÍMY	7
3.	AKTUÁLNY STAV PLNENIA PRIJATÝCH REDUKČNÝCH ZÁVÄZKOV SR PODĽA KJÓTSKEHO PROTOKOLU	11
4.	PROBLÉMY SO ZABEZPEČENÍM PLNENIA MEDZINÁRODNÝCH ZÁVÄZKOV SR PODĽA RÁMCOVÉHO DOHOVORU OSN O ZMENE KLÍMY A KJÓTSKEHO PROTOKOLU – SÚČASNÝ STAV	15
5.	INFORMÁCIA O AKTUÁLNOM STAVE PREDAJA PRIZNANÝCH JEDNOTIEK SR (AAU)	18
5.1.	Súčasný vývoj cien na trhu s AAU	19
5.2.	Kroky SR k predaju priznaných jednotiek (AAU)	20
5.3.	Zelená investičná schéma (GIS SR) – aktuálny stav	20
5.4.	Výber poradcu a prehľad rokovaní s jednotlivými subjektmi k predaju AAU	21
6.	EÚ KONTEXT POLITIKY ZMENY KLÍMY A ODOZVA V SR	22
6.1.	Európska schéma obchodovania s emisnými kvótami	22
6.1.1.	Negociácie pri príprave harmonizovaných pravidiel bezodplatného pridelovania kvót	23
6.1.2.	Príprava Národných implementačných opatrení	23
6.1.3.	Začlenenie civilnej leteckej prepravy do schémy EÚ ETS	23
6.1.4.	Legislatívne opatrenia	24
6.1.4.1.	Zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami	24
6.1.4.2.	Vyhláška MŽP SR č. 10/2013 Z. z.	24
6.1.4.3.	Vyhláška MŽP SR č. 177/2011 Z. z. a č. 178/2011 Z. z.	24
6.1.4.4.	Pripravovaná legislatíva v roku 2013	24
6.1.5.	Nelegislatívne iniciatívy	25
6.1.5.1.	Vnútroštátny správca	25
6.1.5.2.	Aukcionár	25
6.1.5.3.	Slovenská národná akreditačná služba	25
6.1.5.4.	Monitorovacie plány prevádzkovateľov stacionárnych technologických celkov	26

6.1.5.5. Zavedenie systému ETRS (emission trading reporting system).....	26
6.2. Aktualizácia legislatívneho rámca EÚ pre sektory mimo schému obchodovania v roku 2012 .26	
6.2.2. Návrh nariadenia EP a Rady o mechanizme monitorovania a nahlasovania emisií skleníkových plynov a nahlasovania ďalších informácií relevantných z hľadiska zmeny klímy na úrovni členských štátov a Únie.....	27
6.2.3. Návrh rozhodnutia EP a Rady o pravidlách započítavania a akčných plánoch pre emisie a záchyty skleníkových plynov vyplývajúce z činností súvisiacich s využívaním pôdy, so zmenami vo využívaní pôdy a s lesným hospodárstvom	28
6.2.4. Novely nariadení k emisiám CO ₂ z osobných a ľahkých úžitkových automobilov	29
6.2.5. Návrh smernice EP a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/70/ES týkajúca sa kvality benzínu a naftových palív a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie.....	31
6.3. Aktuálny stav plnenia záväzku SR ku fast-start mechanizmu financovania	32
7. AKTIVITY V OBLASTI POLITIKY ZMENY KLÍMY A ADAPTÁCIE NA ROK 2013	34
7.1. Príprava Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.....	34
7.2. Projekcie emisii skleníkových plynov SR do roku 2030.....	34
7.3. Prehľad povinností podávania správ Európskej komisii a sekretariátu UNFCCC na rok 2013	35
8. ZÁVER	37

1. ÚVOD

Správa o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti politiky zmeny klímy je predkladaná v súlade s plnením úlohy podľa bodu B.3. uznesenia vlády SR č. 821/2011. Nadväzuje na správu predloženú v máji 2012 a prináša stručný prehľad najdôležitejších aktivít Slovenskej republiky v oblasti politiky zmeny klímy v roku 2012. Ako vyplýva z obsahu správy, rok 2012 bol rokom významných a dynamických zmien pre túto tému v širšom medzinárodnom, európskom, ale aj národnom kontexte.

Medzi tie najdôležitejšie možno zaradiť schválenie pokračovania Kjótskeho protokolu na druhé záväzné obdobie 2013-2020, odborné, legislatívne a inštitucionálne zabezpečenie plynulého pokračovania európskej schémy obchodovania s emisnými kvótami v treťom obchodovateľnom období, vrátane úspešného zahájenia aukcií emisných kvót EUA za Slovensko už v decembri 2012. Pokračovali tiež rokovania o predaji priznaných jednotiek AAU, v rámci ktorých bola dopracovaná Zelená investičná schéma SR.

Slovenská republika si aj v roku 2012 plnila prijaté záväzky v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a včasného podávania správ sekretariátu Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a do Európskej komisie.

Vďaka zahájeniu činnosti a aktívnemu prístupu členov Komisie pre koordináciu politiky zmeny klímy¹ na úrovni štátnych tajomníkov vybraných rezortov, ktorej predsedom je štátny tajomník II MŽP SR doc. Ing. Ján Ilavský, CSc., sa v roku 2012 podarilo uzavrieť Dohodu MŽP SR a Štatistického úradu SR č. 55/2012-8.1 o vzájomnej spolupráci a výmene údajov pre prípravu inventarizácie emisií skleníkových plynov v sektore Energetika² a tiež významne zefektívniť proces prípravy inventarizácie emisií skleníkových plynov v sektoroch lesného hospodárstva a poľnohospodárstva, na základe priamej spolupráce MPRV SR s jej odbornými a výskumnými organizáciami. Aj tieto kroky významne prispeli k tomu, že Slovenskej republike sa podarilo dosiahnuť relatívne úspešný výsledok počas ústnej obhajoby pred Komisiou pre posudzovanie plnenia našich záväzkov ku Kjótskemu protokolu v júni 2012 v Bonne.

¹ Vytvorená 15. januára 2012 na základe plnenia úlohy B.2 uznesenia vlády SR č. 821/2011. Jej členmi sú štátni tajomníci: Ministerstva životného prostredia SR (predseda komisie); Ministerstva hospodárstva SR; Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR; Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR; Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR; Ministerstva zdravotníctva SR; Ministerstva financií SR; Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR; predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví; rokovani komisie sa vždy zúčastňuje zástupca mimovládnych inštitúcií a organizácií; komisia môže byť ad hoc podľa aktuálne prerokovávanej problematiky doplnená o odborníkov a zástupcov z hospodárskej sféry; tajomník komisie (nemá hlasovacie právo).

² Zverejnená dňa 15. septembra 2012 na <http://crz.gov.sk/index.php?ID=610229&l=sk> (Centrálny register zmlúv).

Použité skratky

Názov	Význam
AAU	priznané jednotky podľa Kjótskeho protokolu
ADP	Ad hoc pracovná skupina pre Durbanskú platformu
AEA	ročné emisné jednotky pridelené SR pre sektory mimo schému obchodovania
ARR	hodnotiaca správa sekretariátu UNFCCC k národnej inventarizácii emisií skleníkových plynov
CCC	výbor pre zmenu klímy pod EK
CCEB	Komisia pre posudzovanie plnenia záväzkov
CCS	zachytávanie a geologické ukladanie CO ₂
CER	certifikované emisné redukcie – generované z mechanizmu čistého rozvoja (trhový mechanizmus pod Kjótskym protokolom)
CMP	konferencia strán slúžiaca ako zasadnutie zmluvných strán KP
CO ₂	oxid uhličitý
COP	konferencia zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy
ČR	Česká republika
dohovor	Rámcový dohovor OSN o zmene klímy
EEA	Európska environmentálna agentúra
EBRD	Európska banka pre obnovu a rozvoj
EIB	Európska investičná banka
EK	Európska komisia
EP	Európsky parlament
ERT	expertný revízný tím
ERU	jednotky emisných redukcí – generované z JI projektov
ESD	tzv. Effort sharing – Rozhodnutie EP a Rady č. 406/2009/ES o spoločnom úsilí znížiť emisie skleníkových plynov
EÚ	Európska únia
EUA	všeobecné kvóty podľa smernice 2003/87/ES
EUAA	kvóty pre leteckú dopravu
EÚ ETS	schéma obchodovania s emisnými kvótami v EÚ
FSF	„Fast-start“ mechanizmus financovania
GIS	Zelená investičná schéma
HDP	hrubý domáci produkt
HFC	hydrofluórované uhl'ovodíky
JI	spoločná implementácia – trhový mechanizmus pod Kjótskym protokolom
KEB	klimaticko-energetický balíček
KP	Kjótsky protokol
KRI	Karpatský rozvojový inštitút
LULUCF	využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo

MAAU	miliónov priznaných jednotiek podľa Kjótskeho protokolu
MEUR	miliónov EUR
MDVaRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
MF SR	Ministerstvo financií SR
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
MPaRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
MZVaEZ SR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
NIMs	Národné implementačné opatrenia
NIR SR	Národná inventarizačná správa emisií skleníkových plynov SR
NIS SR	Národný inventarizačný systém
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
ODA	Oficiálna rozvojová pomoc
OSN	Organizácia spojených národov
OZE	obnoviteľné zdroje energie
REC	Regionálne environmentálne centrum
SAMRS	Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu
SAV	Slovenská akadémia vied
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SP	tzv. Saturday paper
SR	Slovenská republika
UNFCCC	Rámcový dohovor OSN o zmene klímy
URSO	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
ÚVZ	Úrad verejného zdravotníctva
QoI	tzv. Question of implementation
Z. z.	Zbierka zákonov

2. AKTUÁLNY VÝVOJ MEDZINÁRODNÝCH ROKOVANÍ V OBLASTI POLITIKY ZMENY KLÍMY

Základným medzinárodným právnym nástrojom pre hľadanie globálnych riešení problematiky zmeny klímy od roku 1992 je Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (ďalej len „dohovor“). Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (ďalej len „KP“) bol schválený 11. decembra 1997 a stal sa právnym nástrojom na realizáciu prijatých cieľov v rámci globálneho znižovania emisií skleníkových plynov.

Krajiny prílohy B KP prijali kvantitatívny záväzok jednotlivo alebo spoločne znížiť emisie šiestich skleníkových plynov v priebehu prvého záväzného obdobia (2008 – 2012) v priemere o 5,2 % v porovnaní so stavom v roku 1990. Slovenská republika ratifikovala KP 31. mája 2002 a prijala redukčný cieľ znížiť v prvom záväznom období emisie skleníkových plynov o 8 %, v porovnaní s úrovňou v roku 1990.

Komplikované medzinárodné rokovania o výške redukčných cieľov krajín prílohy B na druhé záväzné obdobie začali už v roku 2005. Zároveň s tým sa zintenzívnili snahy o schválenie novej, globálnej dohody o širšej spolupráci krajín pri plnení environmentálneho cieľa znižovania emisií skleníkových plynov .

31. decembra 2012 končilo prvé záväzné obdobie KP, preto poslednou možnosťou na schválenie dohody o jeho pokračovaní po roku 2012 bola 18. konferencia zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a 8. konferencia strán Kjótskeho protokolu v decembri 2012 v Dohe (COP18/CMP.8).

Na konferencii v Dohe zastupovala Slovensko delegácia MŽP SR vedená jeho ministrom p. Petrom Žigom. Členom delegácie bol aj mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenskej republiky v Kuvajte p. Ivan Lančarič. Na rozdiel od predchádzajúcich konferencií bolo, v súvislosti s očakávaným schvaľovaním dodatku ku KP, potrebné pred začiatkom rokovaní COP18/CMP8 okrem poverovacích listín predložiť aj písomný súhlas s prijatím dodatku ku KP (tzv. written consent, podľa paragrafu 21 KP)³ a tiež oficiálne splnomocnenie na podpis písomného súhlasu v prípade, že sa na rokovaníach priamo nezúčastňuje hlava štátu, vlády alebo minister zahraničných vecí.

Výsledkom rokovaní v Dohe je rozsiahly súbor schválených rozhodnutí pre všetky rokovacie platformy, ktorý do veľkej miery naplnil predstavy a očakávania Slovenska a EÚ. Zároveň však treba pripomenúť, že nie všetky naše pozície a nie v celom rozsahu pôvodných očakávaní boli v schválených dokumentoch premietnuté. Hodnotenia výsledkov konferencie sa preto, najmä bezprostredne po jej skončení, dosť rozchádzali.

Tie skeptickejšie upozorňovali najmä na skutočnosť, že v roku 2012 krajiny s redukčnými záväzkami podľa KP predstavovali len 15 % svetových emisií. Navyše, v jeho druhom období bude tento podiel ešte nižší, keďže Japonsko, Ruská federácia, Nový Zéland a Kanada neprijali právne záväzné redukčné ciele na druhé obdobie KP.

³ Za krajinu podpisuje hlava štátu, vlády alebo minister zahraničných vecí.

Z hľadiska širšieho kontextu a procesu vyjednávania je však po rokovaní v Dohe možné hovoriť o ďalšom pokroku smerom ku vytvoreniu právne ukotveného režimu spolupráce vyspelých a rozvojových krajín pri riešení globálnej problematiky zmeny klímy, ktorej závažnosť a rozsah si túto formu riešenia vyžaduje.

Doterajšie tri rokovacie platformy (ad hoc pracovné skupiny) v roku 2013 nahradí len jedna, pracovná skupina pre Durbanskú platformu (ADP). Medzinárodné rokovania sa teda môžu od tohto roku zamerať najmä na definíciu elementov novej globálnej dohody zahrňujúcej všetkých veľkých emitentov skleníkových plynov tak, aby mohla byť schválená v roku 2015 a platná od roku 2020.

Za najdôležitejšie výstupy z rokovaní v Dohe, s významnými environmentálnymi, politickými a ekonomickými implikáciami považujeme:

- schválenie dodatku KP vrátane zachovania dôležitých pravidiel a flexibilných mechanizmov KP aj po roku 2012;
- oficiálne ukončenie mandátu ad hoc pracovnej skupiny, ktorej úlohou bolo pripraviť návrh dodatku KP;
- schválenie rozhodnutia, ktoré sumarizuje výstupy z činnosti ad hoc pracovnej skupiny pre dlhodobú spoluprácu rozvojových a rozvinutých krajín pod dohovorom (AWG LCA) a ukončilo jej činnosť;
- schválenie rozhodnutia o pracovnom a časovom pláne ad hoc pracovnej skupiny vytvorenej v Durbanne (ADP)⁴ tak, aby bola do roku 2015 pripravená a schválená nová globálna dohoda o režime spolupráce pri riešení zmeny klímy po roku 2020.

Najdôležitejšie ustanovenia dodatku KP, z hľadiska jeho praktickej implementácie a záväzkov pre Slovenskú republiku, sú:

- Potvrdenie 8-ročného druhého záväzného obdobia KP, ktoré začína 1. januára 2013 a končí 31. decembra 2020 (identické s časovým rámcom klimaticko-energetického balíčka EÚ);
- Redukčné záväzky SR na druhé obdobie KP sú rovnaké ako naše ciele zníženia emisií do roku 2020 podľa klimaticko-energetického balíčka;
- Prijaté pravidlá pre prenos a využitie nadbytkov AAU z prvého záväzného obdobia KP.

Ratifikácia dodatku KP na druhé záväzné obdobie

Slovenská republika bude kroky ku implementácii a ratifikácii dodatku KP úzko koordinovať s EÚ, keďže aj v druhom období KP bude použitý tzv. bubble koncept (článok 4 KP) s následným princípom zdieľania bremena (burden sharing) v rámci krajín EÚ. Už v Dohe deklarovala EÚ záujem o urýchlenú ratifikáciu KP.

⁴ COP17/CMP7 v Durbanne, rozhodnutie 1/CP.17.

Praktické plnenie ustanovení dodatku KP

Redukčné ciele SR v druhom období Kjótskeho protokolu sú identické s už schváleným klimaticko-energetickým balíčkom, revízná klauzula v dodatku KP je priestorom, ktorý by mal EÚ umožniť prechod na ambicióznejší cieľ v prípade, že sa naplnia podmienky definované v záveroch Rady EÚ z marca 2007.

V priebehu roku 2012 boli v EÚ prerokované legislatívne návrhy - „Návrh nariadenia o mechanizme monitorovania predkladaný na základe Rozhodnutia č.280/2004/ES týkajúceho sa mechanizmu monitorovania emisií skleníkových plynov v EÚ a uplatňovania Kjótskeho protokolu a jeho vykonávacích ustanovení“ a „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o pravidlách započítavania a akčných plánoch pre emisie skleníkových plynov a záchyty vyplývajúce z činností súvisiacich s využívaním pôdy, so zmenami vo využívaní pôdy a s lesníctvom (LULUCF)“. Tie by mali členským štátom EÚ umožniť plynulé plnenie nových reportovacích povinností v rámci dohovoru a protokolu a tiež začleniť sektor LULUCF do plnenia vyšších redukčných cieľov ako sú tie aktuálne prijaté.

Prijatie dodatku ku KP nepredstavuje pre Slovenskú republiku vyššie redukčné ciele do roku 2020, významne sa však zvýšili povinnosti v oblasti podávania správ - frekvencia, rozsah a odborná náročnosť ich prípravy. V roku 2013 očakávame aj pokračovanie a zintenzívnenie diskusie v rámci EÚ a na úrovni dohovoru o plnení ďalších, najmä finančných záväzkov vyspelých krajín.

Materiál s názvom „Informácia o priebehu a výsledkoch 18. konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a 8. zasadnutia zmluvných strán Kjótskeho protokolu, Doha, Katar, 26. november – 7. december 2012“, ktorý priebeh a výsledky rokovaní v Dohe popisuje detailnejšie, bol prerokovaný a schválený na rokovaní vlády SR dňa 6. februára 2013 a je dostupný na internetovej stránke Úradu vlády SR.⁵

⁵ <http://www.rokovanie.sk/Rokovanie.aspx/RokovanieDetail/678>.

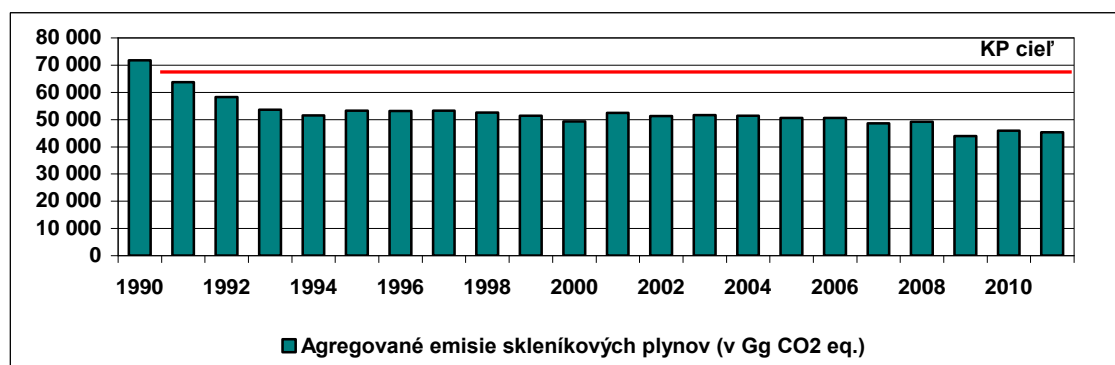
3. AKTUÁLNY STAV PLNENIA PRIJATÝCH REDUKČNÝCH ZÁVÄZKOV SR PODĽA KJÓTSKEHO PROTOKOLU

Podľa Ročnej správy Slovenskej republiky 2013, predloženej Európskej komisii (ďalej len „EK“) podľa článku 3(1) rozhodnutia EP a Rady č. 280/2004/ES o monitorovaní a mechanizme sledovania emisií skleníkových plynov v Európskom spoločenstve a uplatňovania Kjótskeho protokolu, boli k 15. januáru 2013 **celkové antropogénne⁶ emisie skleníkových plynov za rok 2011 rovné 45 294 620 ton (vyjadrené ako CO₂ ekvivalenty).**

V porovnaní s rokom 1990 teda celkové emisie klesli o 36,9 %, medziročne poklesli o 1,3 % (oproti roku 2010). Po výraznejšom poklese v roku 2009 v dôsledku hospodárskej krízy je trend celkových antropogénnych emisií za roky 2010 a 2011 relatívne stabilný a emisie stále nedosiahli úroveň pred rokom 2009. V závislosti od ekonomického vývoja predpokladáme aj v ďalších rokoch podobný vývoj, prípadne mierny nárast emisií skleníkových plynov pri oživení hospodárstva.

Podľa aktuálnej bilancie emisií od roku 2008 očakávame, že SR svoj redukčný záväzok v prvom období KP splní bez väčších ťažkostí. Predbežné emisie skleníkových plynov za rok 2012, ktorý je posledným rokom prvého záväzného obdobia, budú k dispozícii na konci roku 2013. Až na základe tejto hodnoty a po jej následnom nezávislom overení zo strany sekretariátu dohovoru bude možné urobiť konečnú bilanciu plnenia záväzku SR v prvom období KP.

Obrázok 1. Agregované emisie skleníkových plynov v relatívnom vyhodnotení ku cieľu KP (92 %)

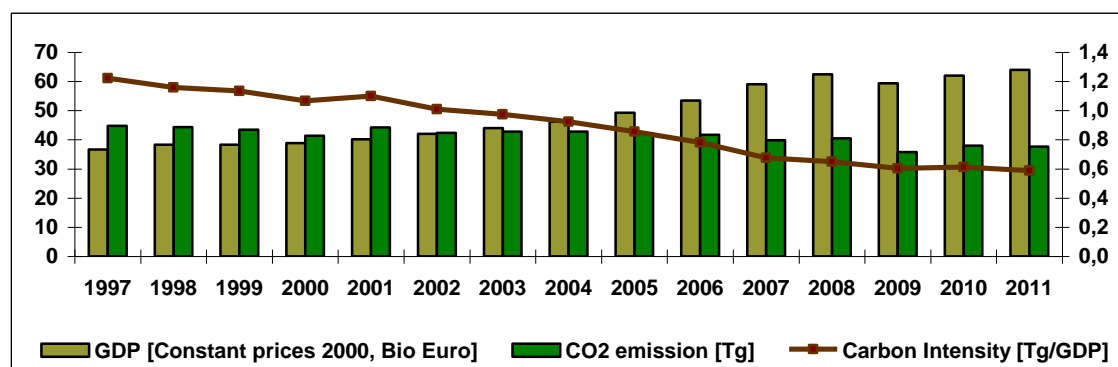
Po výraznom znížení emisií po roku 1990, v dôsledku zníženia ekonomickej výkonnosti, sa Slovensku podarilo udržať trend poklesu uhlíkovej náročnosti aj po roku 1997, teda v období oživenia hospodárskeho rastu.

Obrázok č. 2 potvrdzuje, že sa nám zatiaľ darí udržať tzv. decoupling, teda pomalší rast emisií v porovnaní s dynamikou rastu HDP. Intenzita znižovania uhlíkovej náročnosti bude, s ohľadom na limitovaný zostávajúci potenciál, stále nižšia a redukčné opatrenia v oblasti

⁶ Bez započítania záchytovej zmeny za sektor využívanie pôdy, zmena vo využívaní pôdy a lesníctvo (Land use, land use change and forestry).

zvyšovania energetickej efektívnosti a znižovania spotreby sa budú musieť realizovať aj v ďalších sektoroch, najmä v sektore obyvateľstva a služieb.

Obrázok 2. Porovnanie vývoja emisií CO₂ na HDP (uhlíková intenzita)

Údaje podľa Štatistického úradu SR, prepočítané na základe klasifikácie NACE rev. 2 od roku 1997

Významným sektorom, v ktorom sa SR nedarí stabilizovať rast emisií skleníkových plynov, je sektor cestnej dopravy. Podiel emisií v sektore energetika, vrátane dopravy, na celkových emisiách skleníkových plynov v roku 2011 bol takmer 70 % (vo vyjadrení na CO₂ ekvivalenty), emisie z dopravy v rámci sektora energetika tvorili 20 %. Zatiaľ, čo podiel emisií zo stacionárnych zdrojov klesá, podiel emisií z dopravy sa neustále zvyšuje. Od roku 1990 vzrástli emisie z dopravy o 27 %, keď v roku 1990 predstavovali len 9 %. Preto bude potrebné, aj s ohľadom na stanovený emisný cieľ SR do roku 2020 pre sektory mimo EÚ ETS, venovať zvýšenú pozornosť zavádzaniu účinných politík a opatrení na zastavenie negatívneho vývoja tvorby emisií v cestnej doprave na Slovensku.

Ďalšou problematickou oblasťou, kde sa nedarí náraz emisií skleníkových plynov účinne regulovať, je spaľovanie fosílnych palív v domácnostiach, tzv. lokálnych kúreniskách.

Sektor priemyselné procesy je druhým najvýznamnejším sektorom s 18,2 % podielom na celkových emisiách skleníkových plynov v roku 2011. Emisie v tomto sektore pochádzajú najmä z technologických procesov pri spracovaní minerálnych materiálov, v chemickom priemysle a pri výrobe ocele a železa. Znižovanie emisií z technologických procesov je finančne náročné a do veľkej miery limitované samotnou technológiou, takže tvorba emisií je priamo závislá od objemu výroby. Priestor na znižovanie emisií je preto treba hľadať najmä v energetickej časti výroby. Predpokladáme však, že najmä nové prevádzky na výrobu kovov a chemickú výrobu, ktoré sú začlenené do EÚ ETS budú aj po roku 2013, kedy sú v platnosti nové pravidlá, ďalej aktívne znižovať emisie skleníkových plynov aj modernizáciou výroby a zavedením nových technológií.

V sektore priemyslu v posledných rokoch najvýraznejšie rastú emisie HFC a SF₆ ako dôsledok rastúcich požiadaviek trhu v oblasti elektrotechnického, stavebného a automobilového priemyslu. V rámci medzinárodných aktivít je snaha obmedziť práve nahrádzanie kontrolovaných HFC plynov novými zlúčeninami, ktorých výroba a používanie nie sú v súčasnosti regulované.

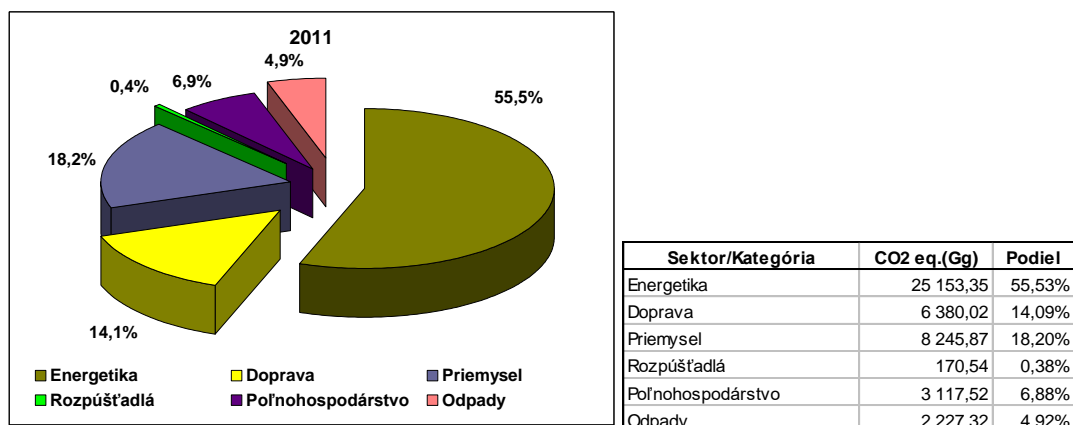
Sektor poľnohospodárstvo predstavoval v roku 2011 podiel 6,9 % na celkových emisiách skleníkových plynov. Emisie v tomto sektore prudko klesali už od roku 1990, od roku 2000 je ich trend stabilný a ovplyvnený iba cenami a dotáciami poľnohospodárskych komodít. K výraznému poklesu v deväťdesiatych rokoch došlo najmä v dôsledku výrazného znižovania spotreby dusíkatých hnojív a zníženia stavu hospodárskych zvierat. Zlepšovanie poľnohospodárskej praxe, ako aj zavádzanie ekologického farmárstva vytvára ďalšie predpoklady pre priaznivý vývoj emisií v tomto sektore aj v ďalších rokoch.

Sektor odpady predstavoval v roku 2011 skoro 5 % podiel na celkových emisiách skleníkových plynov. Po zavedení presnejšej metodiky na stanovenie emisií metánu zo skládok komunálneho odpadu boli spresnené údaje, čo znamenalo zvýšenie emisných odhadov pre túto kategóriu. Metodika používa kumulatívny model FOD⁷, počíta s emisiami odpadov uložených na skládkach od roku 1960. Preto aj vývoj emisií v tejto oblasti bude naďalej negatívny, teda emisie budú rásť. Dramatický nárast sa však neočakáva, keďže sa postupne modernizujú existujúce skládky, budujú regeneračné zariadenia na skládkový plyn a uzatvárajú staré skládky nevhodné na ďalšie využitie.

Nevýznamný sektor rozpúšťadlá sa na celkových emisiách skleníkových plynov v roku 2011 podieľal menej ako 1 %. Emisie v tomto sektore sa tvoria najmä v čistiarňach, automobilových lakovniach a priemysle, v ktorom sa využívajú prchavé organické látky.

Podiel jednotlivých sektorov na celkových emisiách skleníkových plynov sa v roku 2011 výrazne nelíši od rozdelenia v roku 1990. Kritický je postupný nárast emisií zaznamenaný v cestnej doprave. Podiel emisií z veľkých a stredných stacionárnych zdrojov sa, na rozdiel od dopravy, podarilo v porovnaní s rokom 1990 výrazne znížiť.

Obrázok 3. Podiel jednotlivých sektorov na celkových emisiách v roku 2011 (v %)

V rámci svojich redukčných záväzkov podľa KP využíva SR len článok 3.3 – t.j. lesný manažment. V správe podanej k 15. januáru 2013 bol vyhodnotený už štvrtý rok trvania

⁷ First Order Decay metodika = kumulatívne započítavanie emisií zo starších vrstiev odpadu.

5-ročného započítavacieho obdobia. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené bilancie čistých emisií a záchytov v jednotlivých kategóriách A.1 – zalesňovanie a znovu zalesňovanie a A.2 – odlesňovanie.

Tabuľka 1. Emisie a záchyty podľa článku 3.3 protokolu v rokoch 2008 – 2011

Roky		2008	2009	2010	2011	Total
Činnosti		<i>Net CO₂ (Gg)</i>				
A.	Činnosti podľa článku 3.3					
A.1.	Zalesňovanie a znovu zalesňovanie	-453,55	-469,73	-512,43	-527,85	-1 963,56
A.1.1.	Jednotky neobhospodarovanej pôdy od začiatku započítavacieho obdobia	-453,55	-469,73	-512,43	-527,85	-1 963,56
A.1.2.	Jednotky obhospodarovanej pôdy od začiatku započítavacieho obdobia	NA	NA	NA		NA
A.2.	Odlesňovanie	134,80	212,34	141,19	38,53	526,86

4. PROBLÉMY SO ZABEZPEČENÍM PLNENIA MEDZINÁRODNÝCH ZÁVÄZKOV SR PODĽA RÁMCOVÉHO DOHOVORU OSN O ZMENE KLÍMY A KJÓTSKEHO PROTOKOLU – SÚČASNÝ STAV

V časti 2.3. Správy o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov SR v oblasti politiky zmeny klímy z mája 2012⁸ sme podrobne informovali o problémoch pri zabezpečení podmienok na plnenie záväzkov v oblasti monitorovania a bilancie tvorby emisií predkladanej každoročne sekretariátu dohovoru. Výsledkom bolo kritické hodnotenie SR po nezávislej medzinárodnej previerke v auguste 2011, uvedené v Hodnotiacej správe FCCC/ARR/2011/SVK⁹. Okrem záveru, že Národný inventarizačný systém SR (ďalej len NIS SR) nespĺňa v celom rozsahu požiadavky rozhodnutia 19/CMP.1, správa obsahovala aj návrh na úpravu (zvýšenie) objemu emisií skleníkových plynov v sektore dopravy a priemyselných plynov za roky 2008 a 2009 v celkovom objeme 740 tisíc ton CO₂ ekvivalentov.

V súlade s ustanoveniami rozhodnutia 27/CMP.1 sú všetky prípady neplnenia záväzkov signatárskymi krajinami KP posudzované nezávislým orgánom – tzv. Compliance Committee (Komisia pre posudzovanie plnenia záväzkov, ďalej len „Komisia“).

S ohľadom na možné politické¹⁰ a ekonomické dôsledky¹¹ boli, na základe informácie schválenej v máji 2012 poradou vedenia MŽP SR, navrhnuté kroky na zabezpečenie podkladov a ústnej obhajoby SR, s cieľom zmeniť závery expertného revízneho tímu, alebo minimalizovať negatívne dôsledky.

V rámci procesu obhajoby SR :

- predložilo dňa 4. júla 2012 Komisii podrobné stanovisko k záverom Hodnotiacej správy (Written submission, CC-2012-1-5/Slovakia EB);
- požiadalo o možnosť ústne prerokovať naše výhrady počas 20. zasadania Komisie v dňoch od 10. do 11. júla 2012 v Bonne.

Výsledkom náročnej a podľa členov Komisie zatiaľ najdlhšej ústnej obhajoby bolo **Predbežné rozhodnutie Komisie k úprave množstva emisií v sektoroch dopravy a priemyselných plynov (CC-2012-1-6/Slovakia/EB)¹² a predbežné rozhodnutie Komisie ku konaniu vo veci neplnenia našich záväzkov pri zabezpečení fungovania NIS SR (CC-2012-1-7/ Slovakia/EB)¹³.**

⁸ Schválená podľa A.1., UV SR č. 261/2012 z 13. júna 2012.

⁹http://unfccc.int/files/kyoto_protocol/compliance/questions_of_implementation/application/pdf/cc-2012-1-1_slovakia_eb.pdf.

¹⁰ Celý proces je transparentný, všetky podklady sú v celom rozsahu zverejnené na portáli Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy v sekcii „Plnenie záväzkov“.

¹¹ V prípade nedostatočnej funkčnosti NIS SR má krajina pozastavené oprávnenie na využívanie flexibilných mechanizmov KP, vrátane možnosti obchodovania s priznanými jednotkami AAU.

¹²http://unfccc.int/files/kyoto_protocol/compliance/questions_of_implementation/application/pdf/cc-2012-1-6_svk_eb_dec_on_adjustments.pdf.

¹³http://unfccc.int/files/kyoto_protocol/compliance/questions_of_implementation/application/pdf/cc_2012-1-7_svk_eb_prelim_finding.pdf.

Podľa uvedených rozhodnutí Komisia dospela v prípade SR k týmto záverom:

- Navrhované zvýšenie údajov za roky 2008 a 2009 pre inventarizáciu emisií skleníkových plynov v sektore doprava - **Komisia rozhodla v náš prospech a návrh nezávislého revízneho tímu na zvýšenie množstva emisií pre tento sektor prezentovaný v Hodnotiacej správe (ARR 2011) nebol prijatý (išlo celkovo o objem viac ako 600 tisíc ton CO₂ ekvivalentov).**
- Navrhované zvýšenie údajov za roky 2008 a 2009 pre inventarizáciu emisií skleníkových plynov v sektore priemyselné procesy (F-plyny) - **Komisia rozhodla v náš neprospech a zobrala do úvahy návrhy prezentované v ARR 2011.** SR akceptovala návrhy na úpravu množstva v dvoch z piatich kategórií, adekvátnosť úpravy bude posúdená v Hodnotiacej správe z hĺbkovej previerky inventarizačnej správy SR za rok 2012 (ARR 2012).
- **K výhradám uvedeným v ARR 2011 voči fungovaniu NIS SR rozhodla Komisia konsenzom v náš neprospech. SR je podľa predbežného rozhodnutia kvalifikovaná ako krajina, ktorá neplní všetky podmienky podľa článku 5, paragraf 1 KP, teda ako krajina so statusom non-compliance.**
- **Zároveň však, na rozdiel od doteraz posudzovaných siedmich krajín zo strany Komisie, je Slovensko prvou, ktorej nebolo spolu s priznaním statusu non-compliance pozastavené aj oprávnenie na využívanie flexibilných mechanizmov KP, teda aj možnosť obchodovať s emisiami podľa článku 17 KP (AAU).**

Podľa konečného rozhodnutia Komisie¹⁴ (CC-2012-1-9/Slovakia/EB) zo 17. augusta 2012 bola SR po prijatí rozhodnutia povinná:

- do troch mesiacov od vydania konečného rozhodnutia Komisie (najneskôr do 19. novembra 2012) predložiť Komisii detailnú analýzu príčin a plán opatrení na ich nápravu;
- požiadať sekretariát Rámcového dohovoru OSN o hĺbkovú previerku národnej inventarizačnej správy za rok 2012, ktorá bude slúžiť aj na nezávislé posúdenie funkčnosti NIS SR a plnenia opatrení navrhovaných v pláne na nápravu.

V súlade s plnením požiadaviek SR:

- predložila dňa 20. septembra 2012 podrobnú analýzu príčin a detailný plán nápravných opatrení na zlepšenie Národného inventarizačného systému SR (NIS SR) spolu s časovým harmonogramom na ich realizáciu (Plan and Progress Report of the Slovak Republic¹⁵);
- organizačne a odborne zabezpečila hĺbkovú previerku inventarizačnej správy SR za rok 2012, ktorá prebiehala od 1. do 6. októbra 2012 priamo na MŽP SR. Tu je potrebné vyzdvihnúť aj skutočnosť, že okrem pracovníkov MŽP SR, SHMÚ

¹⁴http://unfccc.int/files/kyoto_protocol/compliance/questions_of_implementation/application/pdf/cc-2012-1-9_svk_eb_final_decision.pdf

¹⁵http://unfccc.int/files/kyoto_protocol/compliance/questions_of_implementation/application/pdf/cc-2012-1-10_slovakia_eb_plan_and_progress_report.pdf

a sektorových expertov sa na odbornej príprave hĺbkovej prebierky aktívne podieľali aj zástupcovia MH SR a MPRV SR, čo zohralo dôležitú úlohu pri konečnom, pozitívnom hodnotení zo strany ERT.

Na základe požiadavky Komisie sa zástupcovia MŽP SR zúčastnili aj na ústnom posudzovaní predloženého plánu a nápravných opatrení počas 21. zasadania Komisie v dňoch 22. - 23. októbra 2012 v Bonne. Výsledkom posudzovania a hodnotenia plánu je rozhodnutie Komisie publikované v dokumente CC-2012-1-12/Slovakia/EB z 23. októbra 2012¹⁶.

V rozhodnutí sa konštatuje, že Komisia po preskúmaní považuje predložený plán so súborom opatrení ako adekvátny prostriedok na vyriešenie identifikovaných nedostatkov vo fungovaní NIS SR. Komisia zároveň vyzýva SR aby všetky plánované opatrenia aj naozaj zrealizovala. V závere rozhodnutia sa konštatuje, že na to, aby mohla Komisia prijať konečné rozhodnutie k súčasnému statusu non-compliance pre SR, musí mať k dispozícii aj výsledky októbrovej hĺbkovej previerky inventarizácie emisií skleníkových plynov za rok 2012 (ARR 2012).

Po doručení hodnotiacej správy a na základe jej záverov je MŽP SR pripravené predložiť Komisii druhú správu o pokroku pri implementovaní plánu nápravných opatrení. Podľa predbežného pracovného programu Komisie bude na jej zasadaní 23. marca 2013 jednou z tém aj posúdenie druhej správy SR o pokroku pri plnení plánu na zlepšenie fungovania NIS SR, ktorý MŽP SR aktuálne pripravuje a ktorý bude na rokovaní Komisie v marci priamo obhajovať. Znovunastolenie statusu in-compliance bude jednoznačne podmienené aj závermi Hodnotiacej správy (ARR 2012), ktorú SR zatiaľ nemá k dispozícii.

¹⁶http://unfccc.int/files/kyoto_protocol/compliance/questions_of_implementation/application/pdf/cc-2012-1-12_slovakia_eb_decision_on_r&a_of_plan_.pdf.

5. INFORMÁCIA O AKTUÁLNOM STAVE PREDAJA PRIZNANÝCH JEDNOTIEK SR (AAU)

Slovenská republika ako strana prílohy B protokolu po splnení podmienok podľa rozhodnutí 11/CMP.1 a 13/CMP.1 má na obdobie rokov 2008 - 2012 na pokrytie svojich redukčných cieľov pridelené priznané jednotky¹⁷ (AAU), z ktorých je v súčasnosti cca 27 mil. voľných. Množstvo voľných AAU jednotiek je závislé na predpokladanom vývoji tvorby emisií všetkých skleníkových plynov v priemysle, energetike, doprave, poľnohospodárstve a odpadovom hospodárstve do konca roku 2012. Objem voľných AAU jednotiek závisí aj na množstve kvót v rámci EU ETS a na množstve kvót viazaných v rámci iných flexibilných mechanizmov (JI projekty, pre ktoré je SR hostiteľskou krajinou).

Ako sme uviedli v časti 2, na rokovaní COP18/CMP8 v katarskej Dohe bol schválený dodatok ku KP, ktorým sa schválilo 8-ročné druhé záväzné obdobie KP od 1. januára 2013 do 31. decembra 2020 a ktorý povolil obmedzené predaje a nákupy AAU jednotiek z prvého obdobia KP. Dodatok ku KP musí ešte prejsť ratifikačným procesom.

MŽP SR v snahe o predaj voľných priznaných jednotiek uskutočnilo niekoľko aktivít smerujúcich k nadviazaniu kontaktov s potenciálnymi kupcami priamo, prípadne vedúcich k výberu sprostredkovateľov alebo dražobnej spoločnosti. V rámci rozhovorov s potenciálnymi kupujúcimi, či už vládami alebo súkromnými spoločnosťami je potrebné konštatovať, že SR má, vzhľadom na netransparentný predaj AAU spoločnosti Interblue Group LLC. v nedávnej minulosti, sťaženú pozíciu v porovnaní s inými predávajúcimi krajinami. Tento problém je možné prekonať len pomocou tretej, renomovanej entity, ktorá svojím renomé zaštití predaj slovenských AAU potenciálnym kupcom, ktorými sú vlády krajín a japonské súkromné spoločnosti.

Ku koncu roka 2012 sa rokovania zúžili na dvoch potenciálnych kupcov, výsledkom ktorých bude v roku 2013 uzavretie kúpno-predajnej dohody.

V rámci aktualizácie Správy o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov SR v oblasti politiky zmeny klímy z mája 2012¹⁸ uvádzame v tabuľkách 2 a 3 prehľad realizovaných obchodov s AAU v rokoch 2011 a 2012.

¹⁷ Assigned amount units.

¹⁸ Schválená podľa A.1., UV SR č. 261/2012 z 13. júna 2012.

Tabuľka 2: Realizované obchody s AAU v roku 2011

Predajca	Kupujúci	Objem MAAU/MEUR
Estónsko	Sumitomo	1.6
Estónsko	Sumitomo Mitsui Banking Corporation	0.5
Estónsko	Mitsubishi	10
Estónsko	Sumitomo Mitsui Banking Corporation	5.5
Estónsko	Španielsko	€ 45m
ČR	2 nemenované japonské firmy	1.75
Litva	Marubeni	30
Lotyšsko	4 nemenovaní kupci	€ 150m
Poľsko	Svetová banka	€ 130m
ČR	Svetová banka	2.6

Zdroj: Point Carbon

Tabuľka 3: Realizované obchody s AAU v roku 2012

Predajca	Kupujúci	Objem MAAU/MEUR
Estónsko	Marubeni	1.5
Bulharsko	Rakúsko	7
ČR	Mitsui	12.5
Estónsko	Rakúsko	10.9
Poľsko	Španielsko	€ 40m
Poľsko	Svetová banka	€ 21m

Zdroj: Point Carbon

5.1. Súčasný vývoj cien na trhu s AAU

Dosiahnuteľné ceny na medzinárodnom trhu sú rôzne, ich výška závisí od kupujúceho a úrovne tzv. greeningu, teda využitia zdrojov získaných z predaja AAU na projekty vedúce priamo alebo nepriamo k ďalšiemu znižovaniu emisií.

Výška ceny na trhu v prípade AAU je vždy tvorená dohovorom kupujúceho a predávajúceho a je závislá od viacerých faktorov. Medzi hlavné faktory tvorby ceny AAU patria:

- momentálny stav ponuky a dopytu po AAU na medzinárodnej scéne;
- cena CER kreditov (obvykle AAU = ½ hodnoty CER);
- predávané množstvo;
- ponúkané možnosti redukcie CO₂ prostredníctvom realizácie projektov v rámci Zelenej investičnej schémy (GIS), t.j. kvalita Zelenej Investičnej Schémy;
- dohodnutá kúpna cena v už realizovaných obchodoch s AAU.

V súčasnosti je na trhu obrovský nadbytok AAU jednotiek, čo má negatívny vplyv na cenu AAU (Rusko, Ukrajina takmer 2 miliardy AAU). Čím je predávané množstvo väčšie, tým sa zvyšuje predpoklad tlaku na pokles ceny AAU. V prípade súkromných spoločností, ktorých motiváciou kúpy je jej následný predaj ďalšiemu subjektu, je predpoklad tlaku na nižšiu cenu. Pri cenotvorbe zohráva významný faktor redukcia CO₂ pri GIS, kde sa berú do úvahy nasledujúce aspekty:

- získané financie nenahrádzajú už alokované prostriedky na projekty redukcie CO₂;
- výška redukcie CO₂;
- spôsob alokácie finančných prostriedkov (dotácia, úver, záruka);
- spôsob výberu projektov, možnosť spolurozhodovania o výbere projektov;
- priame monitorovanie implementácie projektov, resp. podávanie správ;
- časový rámec implementácie projektov;
- otázka konfliktu so schémou štátnej pomoci a pravidlami verejného obstarávania;
- transparentnosť procesu;
- možnosť transferu technológií z krajiny kupujúceho.

5.2. Kroky SR k predaju priznaných jednotiek (AAU)

V správe o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov SR v oblasti politiky zmeny klímy z mája 2012 sme priniesli informáciu o tom, že najčastejšie využívaným nástrojom greeningu, ktorý krajiny s nadbytkom jednotiek AAU využívajú, je Zelená investičná schéma¹⁹ (GIS). Ide o mechanizmus vytvorený na financovanie domácich projektov v oblasti priameho alebo nepriameho znižovania emisií skleníkových plynov z výnosov z predaja AAU, ktorý umožňuje efektívne prepojenie mitigačných projektov s jednotkami AAU a je často výhradnou podmienkou kupujúceho pri medzinárodnom obchodovaní s emisiami podľa článku 17 protokolu.

5.3. Zelená investičná schéma (GIS SR) – aktuálny stav

V SR bola oficiálne schválená Zelená investičná schéma (GIS SR) rozhodnutím operatívnej porady ministra ŽP zo dňa 20. novembra 2009 (uznesenie č. 148).

Právny rámec pre jej praktické fungovanie v roku 2012 tvorili príslušné ustanovenia zákona č. 572/2004 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 9, ods. 10) a ustanovenia zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Od roku 2013 jej fungovanie upravujú príslušné ustanovenia zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁹ Green Investment Scheme.

V priebehu rokov 2009 - 2012 boli realizované nasledujúce kroky na zabezpečenie praktického fungovania GIS SR:

- základnou organizačnou zložkou GIS SR je fungujúca organizácia pre podporu environmentálnych projektov - Environmentálny fond;
- v rámci bežných činností Environmentálneho fondu bola vytvorená sekcia GIS, ktorá v spolupráci s MŽP SR zabezpečuje nasledujúce aktivity:
 - a) stanovenie prioritných oblastí podpory pre jednotlivé projekty a programy,
 - b) stanovenie prioritných oblastí podpory pre dotácie a úvery,
 - c) stanovenie kritérií hodnotenia žiadostí,
 - d) vytvorenie prihlasovacieho formulára;
- v rokoch 2010, 2011 a 2012 boli zverejnené výzvy na podávanie žiadostí o podporu pre projekty v rámci GIS;
- v roku 2012 bolo zaevidovaných spolu 331 žiadostí v celkovej výške okolo 46 MEUR.

5.4. Výber poradcu a prehľad rokovaní s jednotlivými subjektmi k predaju AAU

V roku 2011 MŽP SR vyhlásilo a úspešne ukončilo verejné obstarávanie poradcu pre predaj AAU. Víťazom verejného obstarávania sa stala česká spoločnosť Carbon Redux.

V roku 2012 MŽP SR obstaralo spoločnosť White & Case, ktorá poskytla právne konzultácie k pripravovaným kúpno-predajným zmluvám.

MŽP SR ku koncu roku 2012 samostatne, alebo prostredníctvom vybraného poradcu, viedlo negociácie o predaji AAU s dvomi vládami krajín z EÚ.

6. EÚ KONTEXT POLITIKY ZMENY KLÍMY A ODOZVA V SR

6.1. Európska schéma obchodovania s emisnými kvótami

Obchodovanie s emisnými kvótami podľa čl. 17 KP je jedným z troch flexibilných mechanizmov na dosiahnutie redukčných cieľov KP. EÚ sa zaviazala, že prijme nad rámec medzinárodného obchodovania s emisnými kvótami vlastný nástroj a vlastné pravidlá pre účinnejšie a nákladovo efektívne znižovanie emisií.

Prijatím smernice Európskeho Parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003, o vytvorení schémy obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve vznikol právny rámec pre fungovania EÚ ETS.

Schéma EÚ ETS sa zaviedla 1. januára 2005. Prvé obdobie obchodovania trvalo tri roky (do konca roka 2007) a bolo fázou „učenia sa za pochodu“ určenou na prípravu kľúčového druhého obdobia obchodovania s emisnými kvótami.

Druhé obdobie obchodovania s emisnými kvótami začalo 1. januára 2008 a bolo stanovené na päť rokov, do konca roku 2012. Dôležitosť druhého obdobia obchodovania s emisnými kvótami spočívala v tom, že sa časovo zhodovala s prvým obdobím záväzku KP, počas ktorého EÚ a ostatné priemyselné krajiny museli splniť svoje ciele obmedziť alebo znížiť emisie skleníkových plynov. V druhom období obchodovania s emisnými kvótami EK obmedzila národné emisie z odvetví EÚ ETS v priemere o 6,5 % v porovnaní s úrovňami z roku 2005, aby sa dalo zabezpečiť, že EÚ ako celok a jednotlivé členské štáty dodržia svoje záväzky vyplývajúce z KP.

Tretie obchodovateľné obdobie, ktorého právny základ tvorí revidovaná smernica 2009/29/ES, je špecifické tým, že bude trvať osem rokov (2013 - 2020) a obsahuje niektoré významné zmeny oproti druhému obchodovateľnému obdobiu:

- Namiesto 27 národných stropov počtu emisných kvót existuje pre celú EÚ len jeden strop. Ročný strop sa lineárne znižuje, a bude sa znižovať aj po skončení tretieho obdobia obchodovania (2013 – 2020).
- Väčšia časť kvót sa už nebude prideliť bezplatne, ale bude sa s nimi obchodovať formou aukcie.
- Zaviedli sa harmonizované pravidlá bezplatného prideliťovania kvót.
- Do schémy EÚ ETS sa začlenilo niekoľko ďalších odvetví (napríklad výrobcovia hliníka a amoniaku), ako aj dva ďalšie plyny (oxid dusný a perfluórované uhľovodíky).
- Začlenenie letectva do schémy EÚ ETS.
- Členské štáty majú možnosť vylúčiť zo schémy malé zariadenia za predpokladu, že sa na ne budú uplatňovať ekvivalentné opatrenia na znižovanie emisií.

6.1.1. Negociácie pri príprave harmonizovaných pravidiel bezodplatného pridelovania kvót

V súvislosti s príchodom tretieho obchodovateľného obdobia vydala EK rozhodnutie 2011/278/EÚ, v ktorom sa stanovil spôsob bezodplatného pridelovania emisných kvót na obdobie rokov 2013 - 2020. Okrem tohto rozhodnutia boli prijaté na Výbore pre zmenu klímy (ďalej len „CCC“) pod EK príručky, ktoré bližšie stanovujú spôsob výpočtu bezodplatných alokácií.

Slovenskej republike v spolupráci s viacerými členskými štátmi sa pri negociáciách o vyššie uvedených pravidlách podarilo presadiť viaceré zmeny oproti pôvodnému návrhu EK.

Ide o nasledujúce odvetvia: sektor výroby hnojív, výroby ocele a výroby cementu. Zároveň sa podarilo vyjednať prechodné obdobie pre sektor výroby tepla a pre tento sektor aj navýšiť množstvo bezodplatných kvót o cca 50 %, čím sa zabránilo skokovitému nárastu cien tepla po roku 2013 v dôsledku EÚ ETS.

6.1.2. Príprava Národných implementačných opatrení

Na základe prijatých harmonizovaných pravidiel bezodplatného pridelovania kvót sa už nevytvára Národný alokačný plán ale Národné implementačné opatrenia (ďalej len „NIMs“). Slovenská republika mala povinnosť v zmysle smernice 2009/29/ES do 30. septembra 2011 predložiť Komisii vypočítané a overené NIMs. Slovenská republika si túto povinnosť splnila 22. decembra 2011 zaslaním skontrolovaných a overených NIMs formulárov. Časový sklz bol spôsobený neskorým prijatím všetkých príručiek na CCC ako aj nedostatočným personálnym zabezpečením odboru obchodovania s emisnými kvótami na MŽP SR.

EK následne vykonala kontrolu zaslaných NIMs a zaslala doplňujúce otázky a podnety na prepracovanie. Dňa 22. februára 2012 bola zaslaná opravená notifikácia na EK a tým bola ukončená formálna kontrola NIMs a fáza tzv. completeness check (kontrola úplnosti).

Druhá fáza kontroly NIMs tzv. correction check (kontrola chybovosti) prebehla v marci 2012. Lisom zo dňa 20. marca 2012 EK vyzvala ministerstvo, aby na emisnom audite za účasti zástupcov EK a nezávislých audítorov, v dňoch 29. – 30. marca 2012, poskytlo vysvetlenie spôsobu a výpočtu dvadsiatich z celkového počtu 165 prevádzok. V prípade 11-tich prevádzok EK dospela k záveru o nevyhnutnosti prepočítať predbežné celkové ročné množstva pridelených kvót. Revidované predbežné celkové ročné množstva bezodplatne pridelených kvót predložilo ministerstvo Komisií EÚ dňa 20. augusta 2012.

EK neformálne schválila NIMs predložené SR ako tretej krajine spomedzi EÚ 27. V súčasnosti sa čaká na ukončenie procesu kontroly NIMs ostatných členských štátov Komisiou a vydanie rozhodnutia Komisie EÚ, ktorým sa stanoví množstvo bezodplatne pridelených kvót.

6.1.3. Začlenenie civilnej leteckej prepravy do schémy EÚ ETS

Smernicou 2009/29/ES sa od 1. januára 2012 do schémy obchodovania EÚ ETS začlenila aj civilná letecká preprava. Slovenská republika má v súčasnosti dvoch prevádzkovateľov

lietadiel²⁰, ktorí mali povinnosť vstúpiť do schémy obchodovania. Pre prevádzkovateľov lietadiel sa vytvoril nový typ kvót - EUAA.

6.1.4. Legislatívne opatrenia

6.1.4.1. Zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov

V súvislosti s prijatím smernice 2009/29/ES musela Slovenská republika transponovať znenie smernice do svojich právnych predpisov. Slovenská republika mala povinnosť uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 31. decembra 2012.

Dňa 28. novembra 2012 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 414/2012 Z. z.“), s účinnosťou od 1. januára 2013, ktorým si splnila transpozičnú povinnosť voči smernici.

6.1.4.2. Vyhláška MŽP SR č. 10/2013 Z. z.

V súvislosti s prijatím zákona č. 414/2012 Z. z. prijala MŽP SR v spolupráci s Ministerstvom financií Slovenskej republiky a Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky dňa 27. decembra 2012 vyhlášku č. 10/2013, ktorou sa ustanovuje účel využitia výnosov z predaja kvót v dražbách.

6.1.4.3. Vyhláška MŽP SR č. 177/2011 Z. z. a č. 178/2011 Z. z.

V súvislosti s prijatím zákona č. 548/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, konkrétne z § 51b (daň z emisných kvót) prijala MŽP SR Vyhlášku č. 177/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob vykázania a výpočtu úspory emisií skleníkových plynov a Vyhlášku č. 178/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vedení rozsahu a evidencie na účely dane z emisných kvót, obe s účinnosťou od 20. júna 2011.

§ 51b zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov bol zrušený zákonom č. 189/2012 Z. z. s účinnosťou od 30. júna 2012.

Zákomom č. 414/2012 Z. z. sa zrušila platnosť vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 177/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob vykázania a výpočtu úspory emisií skleníkových plynov a taktiež vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 178/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vedení a rozsahu evidencie na účely dane z emisných kvót.

6.1.4.4. Pripravovaná legislatíva v roku 2013

²⁰ Prevádzkovateľ lietadla definovaný v zákone č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ministerstvo životného prostredia v roku 2013 vydá podľa § 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 414/2012 Z. z. všeobecne záväzný právny predpis, v ktorom ustanoví percentuálny podiel pridelených kvót pre každú prevádzku, do výšky ktorého sú prevádzkovatelia oprávnení používať jednotky certifikovaného zníženia emisií (CER), jednotky zníženia emisií (ERU) a jednotky z projektov alebo iných činností zníženia emisií v schéme obchodovania počas obchodovateľného obdobia.

6.1.5. Nelegislatívne iniciatívy

6.1.5.1. Vnútroštátny správca

V súvislosti so správnym fungovaním prevodu kvót medzi jednotlivými účastníkmi EÚ ETS musí existovať subjekt, ktorý spravuje jednotlivé kvóty a zaznamenáva ich pohyby. V rámci EÚ bol vytvorený register Únie, v ktorom vykonáva správu účtov slovenských účastníkov registra vnútroštátny správca emisných kvót, ktorým je v súčasnosti spoločnosť ICZ Slovakia, a.s. Spoločnosť ICZ Slovakia, a.s. vykonáva funkciu vnútroštátneho správu emisných kvót Slovenskej republiky na základe zmluvy č. 62/2012-8.2, ktorá vstúpila do platnosti dňa 27. októbra 2012. Právne je register upravený v nariadeniach EK (EÚ) 920/2010 a 1193/2011 a v zákone č. 414/2012 Z. z.

6.1.5.2. Aukcionár

V súvislosti so zmenou pravidiel obchodovania sa časť kvót obchoduje formou aukcie v zmysle nariadenia EK č. 1031/2010 o harmonograme, správe a iných aspektoch obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov. MŽP SR zákonom č. 414/2012 Z. z. poverilo výkonom funkcie aukcionára Exportno – importnú banku (EXIMBANKA SR). EXIMBANKA SR vykonáva funkciu aukcionára na základe zmluvy č. 83/2012/8.2, ktorá vstúpila do platnosti dňa 5. januára 2013.

6.1.5.3. Slovenská národná akreditačná služba

Na základe § 24 ods. 1 zákona č. 414/2012 Z. z. bola Slovenská národná akreditačná služba poverená výkonom akreditačného orgánu pre udeľovanie akreditácií oprávneným overovateľom.

Zmena v podmienkach udeľovania oprávnení overovateľom súvisí s prijatím nariadenia Komisie (EÚ) č. 600/2012 z 21. júna 2012 o overovaní správ o emisiách, správ o tonokilometroch a akreditácií overovateľov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES.

Dňa 1. januára 2014 uplynie prechodné obdobie, počas ktorého môžu oprávnení overovatelia vykonávať overovacie činnosti na základe poverenia získaného úspešným zložením skúšky na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky a zápisom do registra oprávnených overovateľov.

6.1.5.4. Monitorovacie plány prevádzkovateľov stacionárnych technologických celkov

Prijatím nariadenia Komisie (EÚ) č. 601/2012 z 21. júna 2012 o monitorovaní a nahlasovaní emisií skleníkových plynov podľa smernice 2003/87/ES vstúpili do platnosti nové pravidlá pre monitorovania emisií skleníkových plynov platné od 1. januára 2013.

Prevádzkovatelia stacionárnych technologických celkov boli povinní najneskôr do 31. decembra 2012 predložiť prostredníctvom štandardizovanej šablóny poskytnutej Komisiiu EÚ monitorovacie plány na schválenie obvodným úradom životného prostredia.

Monitorovací plán je súčasťou povolenia na vypúšťanie skleníkových plynov do ovzdušia.

6.1.5.5. Zavedenie systému ETRS (emission trading reporting system)

V súčasnosti prebiehajú prípravy na projekte zavedenia webovej aplikácie pre riadenie informačného toku správ o emisiách skleníkových plynov, správ o úrovni činnosti prevádzky a monitorovacích plánov.

Výsledkom realizácie projektu by mala byť informačná integrácia procesov súvisiacich s predkladaním vyššie uvedených dokumentov prostredníctvom využitia systému ETRS.

Hlavnými prínosmi projektu by malo byť zefektívnenie prístupu zainteresovaných subjektov k požadovaným informáciám, disponibilnosť údajov v reálnom čase, zníženie administratívnej náročnosti, zvýšenie úrovne informatizácie štátnej správy, zníženie prevádzkových nákladov MŽP SR a nižšia chybovosť údajov.

6.2. Aktualizácia legislatívneho rámca EÚ pre sektory mimo schému obchodovania v roku 2012

6.2.1. Rozhodnutie EP a Rady č. 406/2009/ES z 23. apríla 2009 o úsilí členských štátov znížiť emisie skleníkových plynov s cieľom splniť záväzky Spoločenstva týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2020

V sektoroch mimo EÚ ETS je emisná trajektória definovaná ako povolené maximálne zvýšenie o 13 % v porovnaní s úrovňou emisií v roku 2005. Predbežný údaj pre cieľovú hodnotu emisií SR podľa Rozhodnutia EP a Rady č. 406/2009/ES z 23. apríla 2009 o úsilí členských štátov znížiť emisie skleníkových plynov s cieľom splniť záväzky Spoločenstva týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2020 (ďalej len „ESD“) je 27,32 mil. ton CO₂ ekvivalentov. Vzhľadom na celkový objem týchto emisií v roku 2005 rovný 25,98 mil. ton je treba realisticky hovoriť o stabilizačnom ciele na úrovni fluktuácií ročných objemov emisií, nie o možnosti ich zvyšovania do roku 2020.

V ESD je presne definovaný aj rozsah flexibility, ktorú môžu štáty pri plnení cieľov (emisnej trajektórie) využiť:

- možnosť využiť na splnenie cieľovej hodnoty Annual Emission Allowances (ďalej len „AEA“) v danom roku jednotky CER a ERU až do výšky 3 % z emisií v roku 2005 (členské štáty so záporným alebo s kladným limitom najviac 5 % podľa prílohy II budú mať možnosť použiť dodatočné kredity v hodnote 1 % z emisií v roku 2005;

- možnosť „požičať“ si AEA z nasledujúceho roku v celkovej výške do 5 % v období rokov 2013 – 2019, ak sú emisie v sektoroch mimo ETS vyššie ako pridelené emisné kvóty v danom roku;
- možnosť preniesť nevyužité jednotky AEA do nasledujúceho roku (až do r. 2020), čím si krajina môže tvoriť akúsi „emisnú rezervu“;
- možnosť pre krajiny s „pozitívnym cieľom“ presunúť (predať) nevyužité jednotky AEA iným členským štátom až do výšky 5 % svojich ročne pridelených kvót AEA.

Po schválení ESD sa aktivity EK a členských krajín v roku 2011 a 2012 zamerali najmä na prípravu podmienok a pravidiel pre jeho praktickú implementáciu. Článok 3 (2) a recitál 33 ESD splnomocňuje EK na stanovenie ročných pridelených emisných kvót na obdobie rokov 2013 – 2020 krajinám EÚ komitologickým procesom.

Komitologický proces bol ukončený 17. októbra 2012, kedy Výbor EK pre zmenu klímy jednohlasne schválil *Návrh rozhodnutia EK, ktorým sa vymedzujú každoročné alokácie jednotiek AEA pre obdobie rokov 2013 – 2020 pre sektory mimo schémy obchodovania s emisnými kvótami*. Aktuálne je návrh rozhodnutia vo fáze prekladu do všetkých oficiálnych jazykov EU, potom nasleduje trojmesačná lehota pre EP a Radu na preskúmanie konečného textu. Po preskúmaní EK toto rozhodnutie prijme.

Návrh rozhodnutia neupravuje podmienky prenosov jednotiek AEA, upravuje len ročné limity AEA na obdobie 2013 - 2020 pre členské štáty EÚ, s výhradou na ich možnú zmenu pri použití nových hodnôt potenciálu globálneho otepľovania²¹.

Podľa projekcií emisií skleníkových plynov SR z roku 2011 môže byť plnenie stanovenej emisnej trajektórie pri implementácii podľa scenára s opatreniami problematické a vyžadovalo by si implementáciu dodatočných redukčných opatrení. Toto riziko bude potrebné analyzovať aj na základe najnovších projekcií, ktoré sú pripravované k Dvojročnej správe SR do EK, predkladanej podľa článku 3(2) rozhodnutia č. 280/2004/ES k 15. marcu 2013 a následne bude potrebné pripraviť rámcovú stratégiu MŽP SR pre využitie hore uvedených flexibilit na korigovanie deficitu plnenia.

6.2.2. Návrh nariadenia EP a Rady o mechanizme monitorovania a nahlasovania emisií skleníkových plynov a nahlasovania ďalších informácií relevantných z hľadiska zmeny klímy na úrovni členských štátov a Únie

Návrh nariadenia EP a Rady o mechanizme monitorovania a nahlasovania emisií skleníkových plynov a nahlasovania ďalších informácií relevantných z hľadiska zmeny klímy na úrovni členských štátov a Únie (ďalej len „MMR“), ktorý predložila EK ako dokument KOM(2011)789, je výsledkom revízie rozhodnutia č. 280/2004/ES s cieľom vytvoriť účinnejší a na základe praktických skúseností upravený legislatívny nástroj na monitorovanie, včasné nahlasovanie a overovanie emisií skleníkových plynov, ale aj poskytovanie informácií o vnútroštátnych programoch, stratégiách a opatreniach na plnenie redukčných cieľov po roku 2012.

²¹ Na základe Druhej alebo Štvrtej hodnotiacej správy Medzivládneho panelu pre zmenu klímy.

Okrem toho je cieľom nového nariadenia zabezpečenia súladu so záväzkami a povinnosťami EÚ a členských štátov podľa súčasných a pripravovaných medzinárodných dohôd v oblasti zmeny klímy.

Z hľadiska praktického plnenia bude, okrem už spomínaného rozšíreného rozsahu reportovania, náročné najmä plnenie povinnosti do 31. júla každoročne predložiť EK inventarizáciu emisií skleníkových plynov za rok X-1. Zároveň zostáva v platnosti povinnosť do 15. januára každoročne predložiť EK inventarizáciu emisií skleníkových plynov za rok X-2, spolu so základnými indikátormi pre sledovanie trendov emisií. Nový časový rámec na praktické plnenie je veľmi náročný a plynulé plnenie našich záväzkov bude podmienené aj zefektívnením spolupráce pri poskytovaní údajov zo všetkými relevantnými ministerstvami a inštitúciami, vrátane súkromných prevádzkovateľov zdrojov emisií.

6.2.3. Návrh rozhodnutia EP a Rady o pravidlách započítavania a akčných plánoch pre emisie a záchyty skleníkových plynov vyplývajúce z činností súvisiacich s využívaním pôdy, so zmenami vo využívaní pôdy a s lesným hospodárstvom

Návrh rozhodnutia EP a Rady o pravidlách započítavania a akčných plánoch pre emisie a absorpcie skleníkových plynov vyplývajúce z činností súvisiacich s využívaním pôdy, so zmenami vo využívaní pôdy a s lesným hospodárstvom (Land Use, Land Use Change and Forestry, ďalej len „LULUCF“) bol prezentovaný na Pracovnej skupine Rady EÚ pre životné prostredie v marci 2012. Gesciu k návrhu prevzalo MPaRV SR, MŽP SR na príprave pozícií a rokovaniach k návrhu aktívne spolupracovalo.

Hlavným cieľom návrhu a je zaviesť spoľahlivé a komplexné pravidlá započítavania pre sektor LULUCF a taktiež umožniť budúci rozvoj politiky smerom k úplnému začleneniu tohto sektoru do záväzkov EÚ na zníženie emisií skleníkových plynov, v prípade, že k tomu budú vytvorené vhodné podmienky.

Rozhodnutím sa na tento účel zriaďuje rámec pre:

- povinnosť členských štátov započítavať emisie skleníkových plynov podľa zdrojov a záchyty podľa úložísk, ktoré súvisia s poľnohospodárskymi a lesníckymi činnosťami v sektore LULUCF,
- dobrovoľné započítavanie pre opätovnú výsadbu vegetácie, odvodňovanie mokradí a opätovné zavodňovanie mokradí,
- všeobecné pravidlá započítavania emisií a záchytov,
- osobitné pravidlá započítavania pre zalesňovanie nelesnej pôdy, obnovu lesa zalesňovaním, odlesňovanie, obhospodarovanie lesov, zmeny v úložiskách týkajúcich sa výrobkov z dreva, obhospodarovanie ornej pôdy, obhospodarovanie pastvín, opätovnú výsadbu vegetácie a odvodňovanie a opätovné zavodňovanie mokradí,
- osobitné pravidlá započítavania pre škody spôsobené prírodnými (biotickými a abiotickými) škodlivými činiteľmi,
- informácie o opatreniach LULUCF,
- právomoci Komisie.

SR vo svojom predbežnom stanovisku z apríla 2012 uviedla, že pri tvorbe pravidiel započítavania emisií a záchytoz zo sektora je potrebné v najvyššej možnej miere zohľadniť existujúce medzinárodné pravidlá stanovené príslušnými rozhodnutiami orgánov dohovoru a KP, ako aj prípadné zmeny týchto pravidiel, ktoré sú stále predmetom medzinárodných rokovaní. Pravidlá započítavania emisií a záchytoz zo sektora LULUCF by mali umožniť zohľadnenie národných špecifik členských štátov. Opatrenia zamerané na zmiernenie zmeny klímy a prispôsobenie sa zmene klímy prostredníctvom trvalo udržateľného obhospodarovania lesov sú integrálnou súčasťou národných lesníckych programov, resp. ekvivalentných politických nástrojov, ktoré už boli prijaté a sú implementované v členských štátoch. SR zastáva názor, že započítavanie emisií a záchytoz z činností, ktoré patria do kategórií obhospodarovanie ornej pôdy a obhospodarovanie pastvín, by malo zostať dobrovoľné.

V priebehu novembra a decembra 2012 sa uskutočnili tri neformálne dialógy Rady, Komisie a Parlamentu, ktorých výsledkom je dosiahnutá dohoda k legislatívnemu návrhu. V januári 2013 bol doručený na pripomienkovanie slovenský preklad textu rozhodnutia, jeho konečné znenie bude ešte formálne schválené Radou a Parlamentom.

6.2.4. Novely nariadení k emisiám CO₂ z osobných a ľahkých úžitkových automobilov

Cestná doprava je jedným zo sektorov, kde sa pomocou v súčasnosti prijatých politík a opatrení EÚ nedarí obmedziť prudký nárast emisií. Od roku 1990 do roku 2008 emisie z cestnej dopravy v EÚ vzrástli o 26 % (takmer analogický vývoj je aj v SR). V kontexte plnenia stredno a dlhodobých cieľov pri ich znižovaní preto EP a Rada v predložila v roku 2012 legislatívne návrhy na zmenu a doplnenie už platných predpisov s cieľom obmedziť emisie CO₂ do roku 2020 na strane výroby:

- 1. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 443/2009 s cieľom stanoviť postupy na dosiahnutie cieľa zníženia emisií CO₂ z nových osobných automobilov do roku 2020**
- 2. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EÚ) č. 510/2011 s cieľom stanoviť postupy na dosiahnutie cieľa zníženia emisií CO₂ z nových ľahkých úžitkových vozidiel do roku 2020.**

Novela nariadenia (ES) č. 443/2009 definuje princípy a postupy pre plnenie cieľa 95 g CO₂/km pre nové osobné automobily, ktorý sa má dosiahnuť v roku 2020. Hlavné princípy pre plnenie sú:

- Parametrom *úžitkovej hodnoty je naďalej hmotnosť vozidla* v prevádzkovom stave.
- *Krivka hraničnej hodnoty je naďalej lineárna (t.j. závislosti medzi úžitkovou hodnotou automobilu a jeho cieľovou hodnotou emisií) so sklonom 60 %.*
- Pre osobné automobily emitujúce do 35 g CO₂ na km sa v období od 2020 do 2023 zavedú superkredity s multiplikátorom 1,3 obmedzené počas trvania režimu na celkový počet 20 000 vozidiel na každého výrobcu.

- Aktualizuje sa cieľ na rok 2020, v súlade s výnimkou pre špecializovaných výrobcov.
- Výrobcovia, ktorí dosiahli menej ako 500 registrácií nových osobných automobilov ročne, sú oslobodení od povinnosti dosiahnuť cieľ znižovania emisií CO₂.
- Poplatky za nadmerné emisie sa zachovávajú vo výške 95 EUR za g/km na vozidlo.

Keďže pre priemysel je výhodné disponovať informáciami o regulačnom režime, ktorý sa bude uplatňovať po roku 2020, návrh zahŕňa aj ustanovenie o potrebe ďalšieho preskúmania podmienok plnenia, najneskôr do 31. decembra 2014.

Gestorstvo k novele nariadenia prevzalo MŽP SR, keďže sa na rokovaníach s MH SR (gestor pôvodného predpisu) nepodarilo dospieť k dohode. Za plnenie požiadaviek pri monitorovaní emisií CO₂ z nových vozidiel a podávaní správ Európskej komisii je zodpovedné Ministerstvo vnútra SR a Prezídium Policajného zboru (odbor evidencie dokladov).

Novela nariadenia (ES) č. 510/2011 stanovuje rámec znižovania emisií CO₂ pre nový vozový park ľahkých úžitkových vozidiel do roku 2020. Ľahké úžitkové vozidlá (EÚV) zodpovedajú za významnú časť celkových emisií z dopravy, emitujú približne 13,5 % celkových emisií CO₂ v EÚ a ak sa zahrnú aj emisie z dodávky palív, ich podiel predstavuje približne 15 %.

Nariadenie rozdeľuje postup na dva kroky. Na prvé obdobie do roku 2017 sú stanovené spôsoby dosiahnutia cieľov. Cieľ na druhé obdobie do roku 2020 sa nemôže účinne splniť bez zavedenia ďalších princípov, ktoré sa určia v rámci preskúmania a na základe analýzy technologického pokroku, ekonomických a trhových ukazovateľov v dopadovej štúdii.

V rámci posúdenia vplyvu a na základe analýzy hospodárskych, environmentálnych a sociálnych vplyvov pri revízii pôvodného nariadenia dospela EK k týmto záverom:

- Cieľová hodnota 147g CO₂/km na rok 2020 pre ľahké úžitkové vozidlá sa potvrdzuje ako dosiahnuteľná bez významného zvýšenia nákladov.
- Parametrom úžitkovej hodnoty pre automobily by naďalej mala byť hmotnosť vozidla v prevádzkovom stave, krivka limitnej hodnoty by naďalej mala byť lineárna a sklon krivky by sa mal stanoviť na 100 %.
- Poplatky za nadmerné emisie by sa mali zachovať vo výške 95 EUR za g/km na vozidlo.
- Postup udeľovania výnimiek by sa mal zjednodušiť zavedením oslobodenia najmenších výrobcov od povinnosti dosiahnuť cieľ znižovania emisií CO₂ na základe pravidla *de minimis*. Výrobcovia, ktorí sú zodpovední za menej ako 500 registrácií nových ľahkých úžitkových vozidiel ročne.
- Okrem toho by mala byť povolená väčšia pružnosť v súvislosti s termínom na udeľovanie výnimiek pre malé objemy.
- Ekologické inovácie sa ponechajú, keď sa uskutoční zrevidovaný postup kontroly (formálna kontrola EP a Radou).

6.2.5. Návrh smernice EP a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/70/ES týkajúca sa kvality benzínu a naftových palív a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie

Dňa 19. októbra 2012 EK predstavila návrh smernice, ktorou sa mení a dopĺňa pôvodná smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie. Smernica stanovila povinné ciele v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2020. Jedným z týchto cieľov je aj dosiahnutie 10 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“) v odvetví dopravy.

Súčasne bola v roku 2009 prijatá smernica 2009/30/ES, ktorá mení a dopĺňa smernicu 98/70/ES, pokiaľ ide o kvalitu automobilového benzínu, motorovej nafty a plynového oleja a zavedenie mechanizmu na monitorovanie a zníženie emisií skleníkových plynov. Cieľom tejto smernice je zníženie emisií v cestnej doprave a necestných pojazdných strojoch o 6 %, keďže, ako sme už uviedli, spaľovanie palív v cestnej doprave sa podieľa na celkovom objeme vyprodukovaných emisií takmer 20 percentami.

Hlavným opatreniami novej smernice pre dosiahnutie uvedených cieľov je najmä obmedzenie limitu pre podiel, ktorým konvenčné palivá, tzv. palivá 1. generácie (napríklad na báze obilnín a iných plodín bohatých na škrob, cukrov a olejní), prispievajú k cieľom smernice o OZE na 5 % do 2020 a posun smerom k využívaniu biopalív druhej, resp. tretej generácie, ktoré sa vyznačujú výrazne nižším obsahom skleníkových plynov počas celého palivového cyklu.

Zásadnou zmenou je zavedenie tzv. faktoru ILUC súvisiaceho so zmenami zásob uhlíka spôsobenými nepriamymi zmenami využívania pôdy. ILUC faktor je vypočítaná hodnota emisií (gCO_2/MJ)²² pre rôzne typy poľnohospodárskych plodín, ktoré vzniknú pri zmene využívania pôdy pre ich pestovanie a následne výrobe biopalív. Tieto sa potom započítavajú do predloženej správy.

Pre novú generáciu biopalív, ktoré nevytvárajú ďalší dopyt po pôde, zavádza smernica systém stimulov, prostredníctvom viacnásobného započítavania ich energetického obsahu v palivovej zmesi. V prílohách pritom identifikuje zoznam surovín, ktoré budú môcť byť pre účel viacnásobného zarátavania použité.

Smernica má za cieľ tiež zlepšiť efektívnosť výrobných postupov biopalív prostredníctvom zvýšenia emisných limitov úspory skleníkových plynov pre nové zariadenia a zlepšiť systém podávania správ o emisiách skleníkových plynov tak, že členské štáty a dodávatelia palív budú zaviazaní podávať správy o odhadnutých emisiách biopalív vyplývajúcich z nepriamej zmeny využívania pôdy. EK navrhuje postupne aktualizovať a dopĺňať smernicu prostredníctvom vydávania delegovaných aktov.

²²Na základe modelovania.

SR je v súčasnosti vo fáze schvaľovania konečnej pozície k tomuto dokumentu. V tejto súvislosti zvolalo MH SR dňa 8. februára 2013 rozporové konanie vo veci viacnásobného zarátavania surovín z prílohy IX, najmä použitého kuchynského oleja. MŽP SR bolo vo svojom stanovisku proti takémuto zarátavaniu, nakoľko vyjadrilo obavy, že by mohlo byť stimulom k zámernému znečisťovaniu surovín a ich importu na Slovensko z tretích krajín. Dokazovanie takejto modifikácie je v praxi ťažko uskutočniteľné a v súčasnosti neexistujú na národnej úrovni opatrenia, ktoré by mu zabránili. MPRV SR vo svojom stanovisku uviedlo, že viacnásobné zarátavanie by nepredstavovalo problém najmä z hľadiska ohrozenia domácej poľnohospodárskej produkcie určenej pre biopalivový priemysel. Na základe spoločnej dohody a po objasnení rizík sa oba rezorty zhodli na stanovisku, že viacnásobné zarátavanie uvedených surovín by mohlo predstavovať problém z hľadiska zámerného znečisťovania a podvodov s uvedenými surovinami. Tento záver bol zapracovaný do konečnej podoby stanoviska SR k predmetnej smernici.

K legislatívnym návrhom bola na európskej úrovni vytvorená „Ad-hoc pracovná skupina pre ILUC“, zložená zo zástupcov zodpovedných za oblasť energetiky a životného prostredia, aby bola zabezpečená konzistencia zmien medzi oboma smernicami. Gestorstvo k novelizácii smerníc 98/70/ES a 2009/28/ES prevzalo MH SR, MŽP a MPRV SR sú spolugestormi.

V rámci rokovaní mali členské štáty EÚ najčastejšie námietky k:

- zavedeniu „stropu“ vo výške 5 %, ktorým sa konvenčné biopalivá môžu podieľať na plnení cieľov OZE v doprave;
- vysokým hodnotám ILUC faktora - hodnoty ILUC by sa mali zarátavať pre biopalivá vyrobené zo surovín pochádzajúcich z tretích krajín, ktoré sú pestované na plochách vzniknutých nepriamou zmenou využívania pôdy. **Táto pripomienka je pre SR zásadná;**
- viacnásobnému zarátavaniu surovín z prílohy IX smernice, pričom členské štáty namietajú hlavne proti uvedenému zoznamu surovín;
- delegovaniu právomocí k vydávaniu delegovaných aktov na Komisiu.

V rámci zabezpečenia riadneho fungovania národného systému dokazovania plnenia kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny navrhlo MŽP SR novelizáciu niektorých bodov zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby v znení neskorších predpisov, pričom sa predĺžila platnosť osvedčení o odbornej spôsobilosti na účely overovania výpočtu emisií na päť rokov od jeho vydania. MŽP SR zároveň aktívne komunikuje so zástupcami ostatných členských štátov s dôrazom na bezproblémovú spoluprácu v oblasti vzájomného uznávania národných systémov dokazovania plnenia kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny.

6.3. Aktuálny stav plnenia záväzku SR ku fast-start mechanizmu financovania

V správe o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti politiky zmeny klímy z mája 2012 sme priniesli podrobné informácie o „Fast-start“ mechanizme financovania (ďalej len „FSF“) politiky zmeny klímy v rozvojových

krajinách, ktorý bol schválený v decembri 2009 ako dôležitý politický stimul medzinárodných rokovaní, ale aj praktický nástroj na to, aby sa rozvojové krajiny, najmä najchudobnejšie a najzraniteľnejšie z nich, zapojili do aktívneho riešenia zmeny klímy a adaptácie.

Európska rada (ER) vo svojich záveroch z 10. a 11. decembra 2009 schválila svoj príspevok k FSF vo výške 2,4 miliárd EUR ročne. SR na rokovaní prijala dobrovoľný záväzok prispieť počas rokov 2010 - 2012 k FSF záväzku EÚ sumou 9 miliónov EUR.

V roku 2010 SR prispela sumou 1 milión EUR, záväzok za roky 2011 a 2012 naplnila čiastočne, vykázaním bilaterálnych projektov a štipendií v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) v celkovej sume 5 614 237 EUR. To predstavuje 74 %-né plnenie celkového záväzku. Na úplné dofinancovanie záväzku Slovenskej republiky zostáva suma 2 365 763 EUR. Plnenie záväzku EÚ priebežne monitoruje a zverejňuje v pravidelne predkladaných správach na rokovania COP. Konečný termín na splnenie záväzku je do mája 2013, kedy EÚ vydá správu o plnení FSF za celé obdobie 2010 - 2012.

S ohľadom na politický význam záväzku predložilo MŽP SR v júni 2012 iniciatívny materiál *„Správa o aktuálnom stave plnenia záväzku SR ku fast-start mechanizmu financovania politiky zmeny klímy v rozvojových krajinách“* s cieľom prijať konečné rozhodnutie vlády SR k jeho vysporiadaniu.

7. AKTIVITY V OBLASTI POLITIKY ZMENY KLÍMY A ADAPTÁCIE NA ROK 2013

7.1. Príprava Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

Príprava Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy do konca roku 2013 je súčasťou Plánu hlavných úloh MŽP SR na rok 2013. Jej vypracovanie je jednou z ex ante kondicionalít k Tematickému cieľu 5 - Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy a predchádzania rizika, v rámci prípravy programovacieho obdobia na roky 2014 - 2020.

Vzhľadom na prierezovosť témy a potrebu integrovaného prístupu bola na jej prípravu vytvorená Ad hoc pracovná skupina. Jej členmi sú zástupcovia MŽP SR, MŠVVaŠ SR, MZ SR, MH SR, MV SR, MPaRV SR, MDVaRR SR, ÚVZ SR, SHMÚ, REC Bratislava, Karpatského rozvojového inštitútu, o. z., SAV a ďalších odborných inštitúcií.

Východiskom pre prípravu stratégie sú relevantné medzinárodné dokumenty²³, dokumenty EK²⁴, výstupy z projektu SHMÚ²⁵, koncepčné a programové dokumenty ďalších rezortov a inštitúcií. Jedným z cieľov už počas prípravy dokumentu je už v tejto fáze zabezpečiť priame prepojenie adaptačných opatrení na výber investičných priorít a vhodných aktivít pre preventívnu adaptáciu na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy a efektívne manažovanie rizík spojených s extrémnymi výkyvmi počasia v programovacom období 2014 - 2020.

7.2. Projekcie emisií skleníkových plynov SR do roku 2030

V súlade s plnením cieľov stratégie Európa 2020 a potrebou reálneho zhodnotenia redukčného potenciálu SR vo väzbe na aktuálne strategické dokumenty EÚ²⁶ boli v roku 2012, na základe prognózy vývoja HDP a relevantných koncepčných dokumentov a opatrení pre sektor energetiky, priemyslu dopravy, odpadového hospodárstva a poľnohospodárstva, modelované projekcie emisií skleníkových plynov do roku 2030.

Projekcie boli pripravené v rámci projektu realizovaného zo zdrojov MŽP SR a ich výstupy budú aktualizované a použité pri príprave Dvojročnej správy SR 2013, ktorú je povinné predložiť podľa článku 3(2) rozhodnutia č. 280/2004/ES do 15. marca Európskej komisii. Jedným z výstupov projektu bol aj nákup licencie pre model REMOVE, ktorého vlastníkom je SHMÚ, a ktorý bude ďalej používaný na modelovanie projekcií emisií skleníkových plynov a základných znečisťujúcich látok v doprave. V novembri 2012 sa uskutočnilo pracovné stretnutie zástupcov IFP (MF SR) a MŽP SR s pracovníkmi Svetovej banky o možnej vzájomnej spolupráci pri príprave Nízko-uhlíkovej stratégie rozvoja SR do roku

²³ Hodnotiace správy Medzivládneho panelu pre zmenu klímy

²⁴ Zelená kniha prispôsobenie sa zmene klímy v Európe – možnosti na uskutočnenie opatrení na úrovni EÚ (29. jún 2007) <http://www.minzp.sk/files/oblasti/ovzdušie/zmena-klímy/medzinarodne-zmluvy/zelena-kniha.pdf>;

Biela kniha: adaptácia na zmenu klímy: Európsky rámec opatrení (1. apríl 2009) <http://www.minzp.sk/files/oblasti/ovzdušie/zmena-klímy/medzinarodne-zmluvy/biela-kniha.pdf>.

²⁵ „Dôsledky klimatickej zmeny a možné adaptačné opatrenia v jednotlivých sektoroch“ link: <http://www.shmu.sk/sk/?page=1817>.

²⁶ Cestovná mapa pre konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050 - Roadmap 2050, Energetická cestovná mapa do roku 2050 –Energy Roadmap 2050.

2030. V prípade dohody je očakávaným prínosom tejto spolupráce okrem samotnej stratégie najmä príspevok ku budovaniu a rozvoju odborných kapacít SR pre prípravu analýz k rozhodovaciemu procesu v oblasti environmentálnej politiky, ktorým by bola dohoda so Svetovou bankou z našej strany podmienená.

7.3. Prehľad povinností podávania správ Európskej komisii a sekretariátu UNFCCC na rok 2013

Tabuľka 4. Správy do Európskej komisie

Názov správy	Anotácia	Legislatívny rámec	Termín predloženia
Ročná správa SR (Annual Report SK)	<p>Predbežná inventarizácia emisií skleníkových plynov* za rok 2011 vo všetkých sledovaných sektoroch IPCC**</p> <p>CRF tab. – spoločný reportovací formát o emisných údajoch</p> <p>SEF tab. – údaje z Nár. registra emisných kvót SR</p> <p>Tabuľky prioritných a doplnkových indikátorov pre určovanie dlhodobých trendov vývoja emisií CO₂ v sektore priemyslu, dopravy, obyvateľstva</p>	Články 3(1) (a) – (k) rozhodnutia č. 280/2004/ES	15. január 2013
Dvojročná správa SR (Biennial Report SK)	<p>Prehľad národnej politiky a opatrení na znižovanie emisií skleníkových plynov</p> <p>Dosiahnutý pokrok pri plnení redukčných cieľov</p> <p>Projekcie tvorby emisií skleníkových plynov do roku 2030</p>	Článok 3(2) rozhodnutia č. 280/2004/ES, kt. sa týka monitorovania emisií skleníkových plynov a plnenia	15. marec 2013
Národná inventarizačná správa SR (National Inventory)	<p>Inventarizácia emisií skleníkových plynov za obdobie 1990-2011</p> <p>Analýza trendov vývoja</p>	Článok 3(1) rozhodnutia č. 280/2004/ES	15. marec 2013 – predbežná správa (kvôli príprave NIR EÚ)

Názov správy	Anotácia	Legislatívny rámec	Termín predloženia
Report SK)	emisii v sledovaných sektoroch CRF tab. – kompletne údaje		15. apríl 2013 – konečná správa
Správa o uplatňovaní smernice 2003/87/ES (Národná emisná správa)	Opatrenia na pridelovanie kvót Prevádzka registrov Uplatňovanie vykonávacích opatrení na monitorovania a podávanie správ Overovanie a akreditácii. Otázky súvisiace s dodržiavaním smernice Fiškálna úprava kvót	Článok 21(1) smernice č. 2003/87/ES	30. jún 2013

Tabuľka 5. Správy predkladané sekretariátu UNFCCC

Názov správy	Anotácia	Legislatívny rámec	Termín predloženia
Národná inventarizačná správa SR 2013 (National Inventory Report SVK 2013)	Inventarizácia emisií skleníkových plynov za obdobie 1990 - 2011 CRF tab. - spoločný reportovani formát o emisných údajoch – kompletne údaje SEF tab. - údaje z Nár. registra emisných kvót SR KP LULUCF tab. – pre sektor lesníctvo a využívanie krajiny - kompletne údaje	Články 4 (1) a), čl.12 (1) a) dohovoru a články 5 (1), (2), (3), a čl. 7 (1) Kjótskeho protokolu	15. apríl 2013
6. Národná správa SR	Komplexné informácie	Články 4(2) b), čl. 12	31. december

Názov správy	Anotácia	Legislatívny rámec	Termín predloženia
<p>o zmene klímy, 2013</p> <p>(The 6th National Communication of the Slovak Republic on Climate Change, 2013)</p>	<p>k národným podmienkam pre plnenie záväzkov podľa dohovoru a KP</p> <p>Vývoj tvorby emisií skleníkových plynov podľa sektorov</p> <p>Prehľad prijatých politík a opatrení na zníženie emisií</p> <p>Projekcie emisií skleníkových plynov pre rôzne scenáre</p> <p>Očakávané dôsledky zmeny klímy, zraniteľnosť, adaptačné opatrenia</p> <p>Veda, výskum</p> <p>Vzdelávaniu a zvyšovanie povedomia obyvateľstva</p>	<p>(2) a) b) dohovoru a článok 7 Kjótskeho protokolu</p>	<p>2013</p>
<p>1. Dvojročná správa SR (Biennial Report)</p>	<p>Informácie o kvantifikovaných redukčných cieľoch</p> <p>Pokrok pri plnení a prehľad mitigačných opatrení</p> <p>Finančné transfery rozvojovým krajinám</p> <p>Informácie o LULUCF.</p>	<p>Rozhodnutie 2/CP.17</p>	<p>1. január 2014</p>

* plyny: CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs, SF₆

** sektory podľa IPCC (Medzivládny panel pre zmenu klímy): energetika, priemyselné procesy, používanie rozpúšťadiel a iných výrobkov, poľnohospodárstvo, odpad

8. ZÁVER

Ak sme v úvode správy konštatovali, že v oblasti politiky zmeny klímy bol rok 2012 veľmi dynamický a extenzívny na všetkých úrovniach procesu, z prehľadu aktivít a povinností, ktoré

SR čakajú v oblasti zmeny klímy a adaptácie na rok 2013 je zrejmé, že aj v tomto roku bude potrebné veľké úsilie na ich zvládnutie. Aj v roku 2013 budeme úlohy spojené s našimi medzinárodnými záväzkami pre danú oblasť riešiť v úzkej spolupráci s relevantnými ministerstvami a inštitúciami najmä prostredníctvom Pracovnej skupiny vytvorenej na základe mandátu Komisie pre politiku zmeny klímy z júna 2012, ale aj v špecifických ad hoc pracovných skupinách podľa konkrétneho zadania.